

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.fjr@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av delbetänkandet **Jakt och fiske i renbetesland, SOU 2023:46**

Lännsstyrelsen i Västerbottens län har ombetts lämna synpunkter på Renmarkskommitténs delbetänkande SOU 2023:46.

Lännsstyrelsen lämnar härmed nedanstående synpunkter.

Synpunkterna begränsas i huvudsak till delbetänkandets tankar och förslag som de redovisas i betänkandets avsnitt **15 – Överväganden och förslag** och följer och redovisas efter avsnittsindelningen i själva delbetänkandet.

Delbetänkandets bilaga 3 utgör ett diskussionsunderlag, varför Lännsstyrelsen väljer att inte lämna synpunkter i denna del.

Övergripande synpunkter

Lännsstyrelsen menar att staten, i enlighet med vad kommittén föreslår, fortsatt bör upplåta rätten till småviltsjakt och fiske inom aktuella områden.

Vi menar dessutom att dagens system för förvaltning (inkl upplåtelser) har fungerat väl under den senaste 30-årsperioden. Systemet har enligt vår mening, till skillnad från vad kommittén antyder, tvärtom en hög legitimitet och acceptans bland berörda intressenter, vilket lett till en fungerande förvaltning av viltet och fisken och en fungerande upplåtelseverksamhet av rätten till jakt och fiske.

Dagens system säkerställer även en hög tillgänglighet till jakt och fiske på statens mark, för både lokalbefolkning och besökande.

De förslag till författningsförändringar som delbetänkandet redovisar är enligt vår mening i delar allt för långtgående och riskerar leda till mer svårbedömda avvägningar och i vart fall inledningsvis till mer otydliga spelregler. Vi menar därmed att förslagen riskerar innebära en större rättsosäkerhet och längre handläggningstider. Vi ser, som en konsekvens av detta, att syftet med de tänkta förenklingarna snarare riskerar att ha motsatt effekt i det kortare perspektivet.

Lännsstyrelsen menar även att en tillfällig lagstiftning, i avvaktan på en permanent lösning efter hantering av kommitténs kommande slubetänkande, är mycket tveksam och riskerar i sig att skapa oklarheter, osäkerheter och inkonsekvenser.

15:3 Kommitténs överväganden

Länsstyrelsens delar Renmarkskommitténs bedömning att staten bör fortsätta upplåta rätten till småviltsjakt och fiske på statens mark så länge det inte i en dom har fastställts att någon annan har bättre rätt.

Däremot bedömer Länsstyrelsen att om samtliga de föreslagna förändringar genomförs så finns en stor risk att syftet, som är att undanröja vissa otydligheter och skapa en större enhetlighet i statens hantering av upplåtelser av jakt och fiske, inte kommer att uppnås.

Ytterligare synpunkter anges under avsnitten 15:5 samt 15:6.

Det bör även beaktas eventuella konsekvenser av om förslaget till en ny lagstiftning som slutredovisas i maj 2025 inte kommer gå igenom, vilket skulle kunna innebära att de tillfälliga förändringarna skulle kunna bli permanenta. Konsekvenserna av förslagen måste därför vara ordentligt utredda och redovisade.

15:5 Vissa förändringar i den statliga hanteringen av upplåtelser av småviltsjakt och fiske

Länsstyrelsen delar inte Renmarkskommitténs bedömning att en tydligare reglering och en effektivare process uppnås genom att överföra upplåtelsebestämmelserna från 3§ i rennäringsförordningen till 32§ i rennäringslagen. Länsstyrelsen avstyrker därför kommitténs förslag avseende 32a§, inklusive författningskommentarerna, i sin helhet och lämnar följande synpunkter:

- Länsstyrelsen instämmer med att ändringen i den nuvarande lydelsen i rennäringsförordningen (att *”upplåtelse ska ske om någon olägenhet av betydelse inte uppkommer för rennäringen”*) till att *”upplåtelse ska ske om det kan ske med endast ringa olägenhet för renskötseln”* i huvudsak är semantisk.

I förhållande till de föreslagna författningskommentarerna blir förändringarna för statens hantering emellertid betydande och står sålunda i motsats till förändringens syfte om tydlighet och enhetlighet. Länsstyrelsen ställer sig t ex frågande till hur myndigheten ska förhålla sig till förvaltningslagens utredningsskyldighet, då författningskommentarerna antyder att en samebys bedömning av de förhållanden som ska tjäna som utgångspunkt ska kunna godtas utan vidare utrednings- eller kontrollåtgärder.

- Enligt de nu föreslagna författningskommentarerna ska bedömningen av ”olägenhet” göras med avseende på de samlade olägenheter för renskötseln som kan följa av att jakt och fiske läggs till annan konkurrerande markanvändning (s k kumulativa effekter). Detta innebär rimligen att länsstyrelserna vid varje ansökan om t ex avlysning måste utreda om det finns någon annan pågående markanvändning inom berört område som i sin

tur konkurrerar med renskötseln. Konkurrerande markanvändning kan t ex vara turism, vindkraft, skogsnäring, transportinfrastruktur eller markupplåtelser av annat slag. Sammantaget kommer detta att innebära en ökad utredningsbörda och därmed längre handläggningstider för länsstyrelserna. I slutänden kommer detta leda till en begränsad tillgänglighet till jakt och fiske för såväl lokalbefolkningen, som för besökare.

- Renmarkskommittén menar att berörda länsstyrelser tillämpar olika ”praxis” avseende avlysningar av jakt och fiske. Länsstyrelsen menar att denna slutsats bottenar i en okunskap om de olika förhållanden som råder i fjällänen. Den genomsnittliga samebyn i Jämtlands län är, enligt kommitténs egen statistik, exempelvis blott en tredjedel så stor som i Västerbottens eller Norrbottens län. Jämtland har tillika närmare dubbelt så många jägare som de övriga fjällänen och en mycket mer utbredd turism- och annan markanvändning. Länsstyrelsen hävdar därför att berörda länsstyrelser i sina bedömningar tvärtom utgår från de regionala olikheterna, snarare än att ha ”olika praxis” i sina av- och överväganden. En ny lagstiftning behöver därför fortsatt ge utrymme för de förvaltande myndigheterna att göra lokala och regional tolkningar, snarare än att låsas in i en förment ”enhetlighet”.
- Länsstyrelsen är däremot positivt inställd till förslaget att ärenden om rennäringens förutsättningar ska prövas av förvaltningsdomstol, i stället för hos regeringen. Enligt vår mening förutsätter det dock att lagstiftningen preciseras ytterligare, så att vi inte kan förvänta oss ytterligare år av osäkerhet innan ”praxis” utmönstrats och etablerats.
- Länsstyrelsen tillstyrker förslagen i 32b§ och 32c§ i rennäringslagen om bl a statens befogenheter vad avser vilt- och fiskevård inom områden där en sameby enligt en lagakraftvunnen dom fått bättre rätt än staten till upplåtelse av rätt till jakt och fiske.

15.6 Ett utrymme för lokala föreningar att upplåta

Länsstyrelsen avstyrker möjligheten att ge länsstyrelserna möjlighet att uppdra till lokala föreningar att upplåta jakt och fiske. Vi lämnar följande synpunkter på förslaget;

- Från länsstyrelsernas sida skulle ett överlåtande fordra omfattande förberedelser. Det vore därför olyckligt att skapa utrymme för en sådan lösning när den överlåtande myndigheten (länsstyrelsen) saknar svar på många frågor på hur villkoren ska se ut när en förening tar över upplåtelseättigheten. Föreningens och länsstyrelsernas mandat behöver tydliggöras.
- Föreningens mandat måste tydliggöras, t ex vad avser förvaltning, avlysning och tillsyn. Vem ska bära kostnaderna?

Likaså måste länsstyrelsernas ansvar preciseras, både under pågående lokal förvaltning och efteråt. Vilken kontroll och tillsyn gäller samt när kan länsstyrelsen t ex återkalla ett tillstånd? Länsstyrelserna måste ha ekonomiska och personella resurser att ”ta över” en eventuell icke-fungerande förening.

15.8 Samefonden

Länsstyrelsen delar Renmarkskommitténs bedömning att fortsatt finansiering för pågående projekt behöver säkerställas.

Länsstyrelserna har i dag ansvaret för att, med medel från Samefonden, administrera och underhålla vissa statliga anläggningar med koppling till renskötseln. Den långsiktiga finansieringen av detta uppdrag måste vara säkerställd.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med enhetschef Björn Jonsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Lars Lustig deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.